

Klima- og miljødepartementet

Deres ref: 23/5569
Vår ref: 23/5569
Sted: Oslo
Dato: 18.01.2024

NINA: Skriftlig innspill KLD regionale innspillmøter – Oslo

NINA takker for muligheten til å komme med innspill til natur- og klimameldingene i de regionale innspillmøtene. Tiltakene vi foreslår vil bidra både til å redusere klimautslipp, bedre klimatilpasning og sikrer naturmangfoldet og naturgoder.

1. Vi mener tre grep ble gjort slik at vi nådde målene:
  - Vi satte **gjennomgripende samfunnsendringer** "transformative change" høyt på dagsorden med klare mål og effektive tiltak for å:
    - Stanse tapet: Nullutslippssamfunn med arealnøytralitet innen 2030.
    - Reversere tapet: Naturpositiv før 2050 med helhetlig naturrestaureringsplan og midler for 30%-målet.
    - Øke vern i tråd med naturavtalen, med særlig vekt på skog og våtmark (ikke kun myr)
    - Vi hadde en nasjonal oppfølging av rapporten om gjennomgripende endring fra Naturpanelet som ble ferdigstilt i 2025/26.
  - **Vi styrket kunnskapsgrunnlaget og etablerte et koordinert system** for et bedre beslutningsgrunnlag for vurdering av samlet belastning og bedre arealforvaltning på alle forvaltningsnivåer.
  - **Vi laget et sterkere og mer kunnskapsbasert planregelverk, insentiver og virkemidler for natur og klima.**
    - Vi moderniserte sektorlovverket og plan- og bygningsloven (PBL) der natur og klima inngikk i formålet.
    - Vi dreide virkemidlene fra produksjonsenheter til fellesgoder.
    - Det kostet å bygge ned natur, og før vi endret var det tilnærmet gratis. Vi innførte naturavgift og belønningssystemer for å beskytte natur.
2. De to meldingene må vektlegge den sterke koplingen mellom natur og klima
Norsk politikk må sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene gjennom økt kunnskap om samlet belastning og konkrete lokale, regionale og nasjonale forpliktelser på måloppnåelse.
  - **Dette krever standardiserte systemer for Naturegnskap og naturbaserte løsninger.** Andre land koordinerer og lovfester tiltak. Se [Naturegnskap \(nina.no\)](https://www.nina.no/naturegnskap)
  - Vi trenger **helhetlig datagrunnlag** over naturverdier, tilstand og økosystemfunksjoner som bidrar til klima og samfunn.

- **Det må settes krav om at alle data som samles inn**, også av private aktører, **må være åpent tilgjengelig for alle**. Både for å hindre dobbeltarbeid, men også for å at andre enn tiltakshaver kan sjekke kvaliteten er god nok for formålet. Tidsseriedata kan lagres i [Living Norway](#) (som er knyttet til GBIF) og tilgjengeliggjøre data for alle. Tidsseriedata er nødvendig for å vurdere endringer i naturkvalitet/ økologisk tilstand.
- **Gode eksempler må oppskaleres** gjennom veiledere, standardiserte naturregnskapssystemer og finansiering av tiltak.
- Når vi har et godt kartgrunnlag over naturverdier, kan vi iverksette nye virkemidler og konkrete mål for å hindre tap av natur som f.eks nedbyggingstak for ulike økosystemer jfr. jordbrukets jordvernmål.

3. Arealbruk står sentralt i oppnåelsen av både naturmålene og klimamålene. I tråd med Klimautvalget 2050 sin anbefaling, mener NINA det er behov for et nasjonalt klima- og naturpanel. Klimautvalget foreslår et klimapanel, men siden natur og klima er gjensidig avhengig av hverandre anbefaler vi et nasjonalt **klima og naturpanel**. Dette kan belyse utfordringene og bidra til bedre helhetlige vurderinger om tiltak og måloppnåelse på tvers.

Videre er det behov for å styrke forsknings- og innovasjonsaktiviteten, og vi anbefaler opprettelse av en [Natur21-strategi](#). Som ledd i dette anbefaler vi også å etablere senterordning for kunnskap om natur og klima etter mal fra [forskningssentra for miljøvennlig energi](#). I slike senter oppnås tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid med potensielt store synergier og løsninger for både offentlig sektor og næringsliv.

Det er mye pågående forskning og kunnskap som meldingene bør ha med seg i utforming av politikken for å nå målene, både for å sikre at tiltakene er komplementære på tvers av klima og miljø og at de er kunnskapsbaserte:

Internasjonale forskningsprosjekter

- [SELINA](#),
- [MAIA](#)
- [PAREUS](#).

Nasjonale og nordiske prosjekter

- [Inndeling av terrestriske økosystemer for heldekkende kart](#)
- [Økologisk tilstand](#)
- [Økosystemtjenester](#)
- [Naturbaserte løsninger](#)
- [Naturindeks \(nina.no\)](#)
- ([SPARE](#), [MAREA](#), [EcoGaps](#) og [ECOMAP](#)), [GreenPlan \(nina.no\)](#) App og modeller for konektivitet og samlet belastning av infrastruktur på natur.

Kommuner

- [Karbon i jord i Bergen, Stavanger, Trondheim og Oslo](#)
- [Planlagt utbyggingsareal i Norge](#)
- [Restaurerbar natur i Follo kommune](#)
- [Tomtereserver for fritidsboliger](#)
- [Nye virkemidler i arealforvaltningen](#)
- [Naturregnskap i by](#)

Lokale prosjekter, industri og bedrifter

- [Naturregnskap i hyttegrend](#)

4. Det er veldig mye positivt internasjonalt samarbeid på tvers av klima og natur i forskningssektoren. Det er imidlertid behov for å inkludere økologer inn i klimaforskningen og visa versa. NINA viser til at vi er gode på deltakelse i internasjonale arena f.eks Biodiversa, og koordinering av deltakelse i IPCC og IPBES. Det Nordiske samarbeidet kan også styrkes og det bør utvikles nordiske standarder for gjennomføring av naturavtalen og klimaavtalen.
  - a. De nordiske landene deler erfaring om ulike kartleggingsmetoder og regnskapsutvikling, men det bør være en satsing på dette på lik linje som for naturbaserte løsninger under NMR sin visjon for en grønnere region.
  - b. Vi er godt i gang med å ta i bruk ny teknologi og fjernmåling for å få bedre oversikt over naturgoder og tap av naturområder. Norge har investert i fjernmåling og høy-oppløselig satellittbilder for regnskog, men benytter seg ikke av dette for norske økosystemer. Det bør være bedre samstemthet på tvers av nasjonale tiltak og de internasjonale. [-Vi revolusjonerer verdens regnskogovervåking - regjeringen.no](#)
5. Det må stilles krav til samfunnsaktører og hele myndighetsapparatet for å gjennomføre naturavtalen og stanse tapet av natur innen 2030. Vi opplever stor interesse for dette og vi viser at kommuner, næringsliv og andre etterspør verktøy for å ivareta deres sektoransvar i en grønn omstilling. NINA mener de bør også bidra til å bygge opp bedre kartlegging og tilgjengeliggjøring av databaser og at dette kan bidra til en dugnad for naturdata.

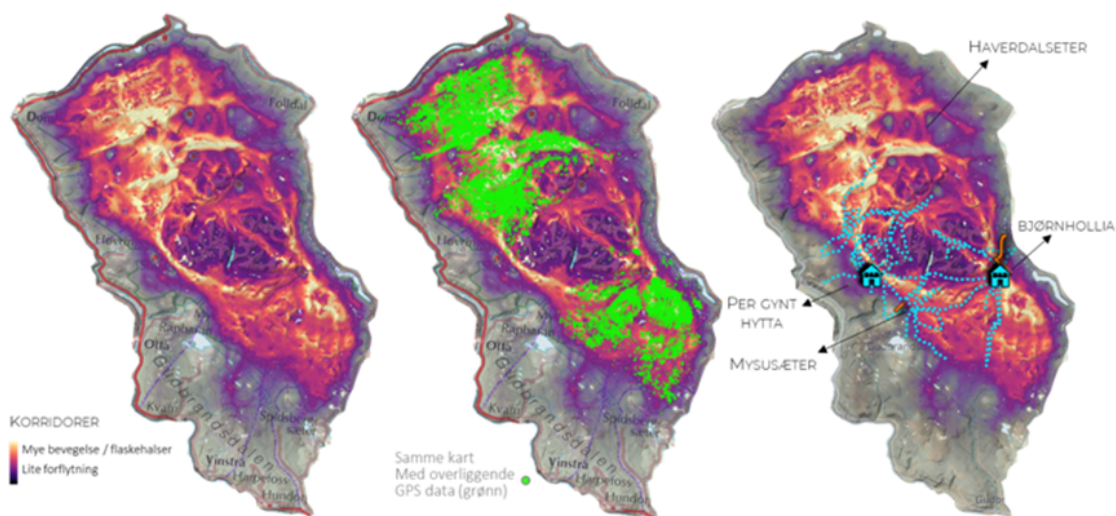

Figur 1. I naturregnskapet inngår alle arealer og det skal måle bidrag fra økosystemene til økonomi og velferd, men vil også måle endringer i økosystemenes areal og deres tilstand.

Det er et sterkt behov for **Nasjonale systemer for miljødata** og metoder for naturregnskap og målretting av naturbaserte løsninger for f.eks. restaurering. Næringsaktører, konsulentbransjen og kommunal sektor er svært ivrige på å få tilgang til data og iverksette systemer for arealnøytralitet, naturpositivitet og naturrisiko. Uten en sentral veiledning på dette er det risiko for en fragmentert og uhensiktsmessig oppblomstring av metoder og en risiko for at systemene bidrar til grønnvasking i stedet for en reell grønn omstilling.

Grunnleggende kunnskap om økosystemene legges til grunn for utforming av tiltak slik at disse virker etter hensikten. Hverdagsnaturen er viktig og nye metoder for kartlegging må understøttes av tradisjonell kartlegging og bestandsovervåking, samt kunnskap om forvaltning og kunnskap om arter og økologi, både på land og i vann. Vi viser til mange gode lokale og nasjonale forskningsprosjekter på dette som oftest er finansiert av Norges forskningsråd, miljømyndighetene eller kommuner. <https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/Naturregnskap>

6. NINA mener at Norge må følge opp alle målene i naturavtalen. Representativt vern er et viktig virkemiddel for å stanse tapet av natur fram mot 2030 og 2050. For å reversere tapet i tråd med avtalen må vi derfor ha en oversikt over ødelagt og forringet natur og lage en helhetlig plan for naturrestaurering. NINA har laget en rapport om [restaurerbar natur](#) som kartlegger slik natur og har vurdert kriterier for restaurering. Dette må supplere tiltak for langsiktig beskyttelse og bevaring av viktige naturområder. Restaurering innebærer også tiltak for å fjerne inngrep og bedre levevilkår for arter f.eks i arbeidet med Greenplan for korridorer og konnektivitet for villrein. Disse modellene utvikles også for andre arter som hjortevilt og insekter. Kommuner viser allerede interesse i å ta slike modeller i bruk i lokale planer og restaurering er et tiltak som også bør inngå i sektoransvar og planprosesser.

Figur 2. NINAs kartverktøy og analyser gir svar på hvilke tiltak som er mest effektive for å bedre leveområder for villrein. Her fra Rondane.

7. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger mener NINA at Klima og natur må sees i sammenheng. Bevaring av natur er en del av løsningen både knyttet til å binde karbon, (se NINAs [karbonkalkulator](#) i torv) men også for å hindre utslipp av klimagasser knyttet til arealbruksendringene. Det er også behov for nye finansieringsmekanismer for restaurering av karbonrik natur og det er stor interesse for dette i næringssektorene (se artikkelen: [Slik kan investorer tjene penger på å restaurere myr \(forskning.no\)](#)). Vi ser samtidig at det kan være reelle konflikter knyttet til bruk av arealer, pga. behovet for å bygge ut mer fornybar energi. Derfor er forslaget om at «regjeringen legger fram en sak for Stortinget om helhetlig nasjonal arealpolitikk både på land, i kystsonen og til havs» som særdeles viktig (kapittel 6.6, fjerde kulepunkt. Bevaring av natur er også viktig for klimatilpasningsarbeidet (naturbaserte løsninger. NINA støtter alle forslagene i kapittel 6.6. om Areal og natur.
8. NINA viser til en [Rapport fra den Internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO](#) som beskriver at nesten 75 millioner mennesker i verden arbeider i dag med Naturbaserte løsninger (NbS). En tredobling av investeringene i NbS kan generere ytterligere 20 millioner jobbmuligheter globalt. En rettferdig grønn omstilling må også sikre at naturgodene tilgjengeliggjøres på tvers av samfunnet og at utviklingen ikke fortsetter trenden med skjevfordeling slik vi belyser i NINA-rapport om [Environmental Green Justice](#).

NINA ønsker å være en konstruktiv kunnskapsleverandør både inn i naturmeldingen og klimameldingen. Vi svarer gjerne på oppklarende spørsmål rundt våre innspill og forskningsresultater dersom det er ønskelig.

Med vennlig hilsen

Norunn Myklebust
Administrerende direktør NINA

Lajla Tunaal White
Fungerende forskningssjef, NINA Oslo

Klima- og miljødepartementet

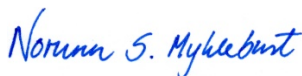
Deres ref: 23/5569
Sted: Trondheim
Dato: 02.02.2024

NINA: Skriftlig innspill til KLDs regionale innspillmøter - Trondheim

NINA takker for muligheten til å komme med skriftlige innspill til natur- og klimameldingene i det regionale innspillmøtet i Trondheim. Dette brevet supplerer [NINAs innspill](#) etter det regionale møtet i Oslo. NINA har også avgitt [høringsuttalelse](#) til NOU 2023: 25, Omstilling til lavutslipp. Vi ber om at begge disse tidligere innspillene legges til grunn for NINAs uttalelse sammen med dette brevet.

NINA deltar i EU-prosjektet; Cooperation for the Convention on Biological Diversity [CO-OP4CBD \(coop4cbd.eu\)](#). Prosjektet har som mål å styrke rollen til EU i Konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) og relaterte internasjonale avtaler. Prosjektet skal fremme koordineringen i EU og utnytte relevant ekspertise i Europa. NINA tror at resultater som kommer fram i dette prosjektet, kan være til nytte for implementeringen av Kunming-Montrealavtalen i Norge. Prosjektet ledes av UNEP-WCMC.

Med vennlig hilsen

Norunn Myklebust